

Sygn. akt III CZ 332/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa M. W.

przeciwko T. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2023 r.

w Izbie Cywilnej w Warszawie,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie

z 28 marca 2022 r., sygn. akt II Cz 670/21 p-II,

1) oddała zażalenie,

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 października 2021 r. (sygn. akt II Ca 288/21) Sąd Okręgowy w Lublinie odrzucił apelację powoda M. W. wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego w Lubartowie z 16 października 2020 r. wydanego w sprawie o sygnaturze akt I C 257/22, gdyż nie została ona opłacona w terminie (art. 373 § 1 k.p.c.).

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł powód. Zostało ono jednak oddalone przez Sąd Okręgowy w Lublinie na mocy postanowienia z 30 listopada 2021 r. (sygn. akt II Cz 670/21).

Skargę kasacyjną na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z 30 listopada 2021 r. (sygn. akt II Cz 607/21) wniósł powód M. W..

Postanowieniem z 28 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie (sygn. akt II Cz 670/21 i sygn. akt WSC 10/22) odrzucił skargę kasacyjną M. W. wniesioną od postanowienia tego Sądu z 30 listopada 2021 r.

W uzasadnieniu postanowienia wyjaśniono, że skarga kasacyjna została wniesiona od postanowienia Sądu Okręgowego, w którym rozpoznano zażalenie powoda na postanowienie w przedmiocie odrzucenia apelacji (art. 394² § 1 k.p.c.). Na postanowienie to nie przysługuje skarga kasacyjna. Nie jest również odpuszczalne wniesienie na to postanowienie zażalenia do Sądu Najwyższego. W związku z tym skarga kasacyjna wniesiona przez powoda M. W. jest niedopuszczalna i z tego względu podlegała ona odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Zażaleniem skierowanym do Sądu Najwyższego powód M. W. w całości zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego z 28 marca 2022 r. w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że w sprawach wypadkowych związanych ze sprawą o sygn. akt II Ca 288/21 został on pozbawiony możliwości obrony swoich spraw na skutek prowadzenia doręczeń pism sądowych w trybie przewidzianym przez art. 15zsz⁹ ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.), co było równoznaczne z istnieniem stanu nieważności postępowania od 8 lipca 2021 r. Wskazał, że nie zostało mu skutecznie doręczone postanowienie Sądu Okręgowego z 8 lipca 2021 r. w sprawie częściowego zwolnienia powoda od opłaty od apelacji. Ta wadliwość rzutowała zaś na uchybienie w zakresie terminowego opłacenia apelacji, czego konsekwencją było wydanie postanowienia z 7 października 2021 r. o odrzuceniu apelacji. W związku z tym skarżący powołał

się na art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. i wniósł o ponowne merytoryczne rozpoznanie przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Okręgowego z 7 października 2021 r., którym odmówiono mu ponownego doręczenia postanowienia z 8 lipca 2021 r. i o odrzucono apelację. Z uwagi na podniesione zarzuty powód wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego z 28 marca 2022 r. oraz wcześniejszych postanowień tego Sądu z 7 października 2021 r. i z 30 listopada 2021 r. oraz o zniesienie postępowania prowadzonego przed Sądem drugiej instancji po 8 lipca 2021 r. z uwagi na nieważność postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśnia się, że istota zażalenia wnoszonego do Sądu Najwyższego na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej (art. 394¹ § 1 k.p.c.) sprowadza się do formalnej kontroli zaskarżonego postanowienia sądu drugiej instancji, tj. stwierdzenia, czy rzeczywiście występują przeszkody uniemożliwiające zainicjowanie postępowania kasacyjnego poprzez skuteczne wniesienie skargi kasacyjnej. W ramach takiego postępowania Sąd Najwyższy nie jest więc władny ingerować w kompetencje merytoryczne sądu drugiej instancji, czy też przeprowadzać kontroli prawidłowości materialnoprawnej podstawy wydanego orzeczenia albo korygować ewentualne uchybienia procesowe, które rzutowały na rozstrzygnięcie sprawy. Działania te realizowane są bowiem przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 marca 2022 r., II UZ 32/21, nie publ., z 13 stycznia 2022 r., II UZ 66/21, nie publ. i z 13 stycznia 2022 r., II UZ 31/22, nie publ.).

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, że zakres kontroli realizowanej przez Sąd Najwyższy w ramach niniejszego postępowania zażaleniowego – adekwatnie do przedmiotu orzekania w postanowieniu Sądu Okręgowego z 28 marca 2022 r. – jest zawężony do oceny prawidłowości decyzji procesowej tego Sądu o odrzuceniu skargi kasacyjnej powoda z powołaniem się na okoliczność,

iż stosowny środek zaskarżenia został wniesiony od postanowienia sądu drugiej instancji wydanego na podstawie art. 394² § 1 k.p.c., tj. postanowienia wydanego na skutek rozpoznania zażalenia wniesionego od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia apelacji. W tym względzie wskazać należy, że o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach cywilnych przesądza art. 398¹ § 1 k.p.c. Na tle tego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna nie jest dostępna od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia apelacji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 września 2022 r., nie publ., z 8 lutego 2019 r., II CSK 391/18, nie publ., z 15 kwietnia 2019 r., I CSK 525/18, nie publ., z 22 stycznia 2014 r., III CSK 588/10, nie publ. oraz z 8 lutego 2013 r., IV CZ 171/12, nie publ.) i – zachowując konsekwencję interpretacyjną – także od postanowień sądu drugiej instancji wydawanych na skutek rozpoznania zażaleń na postanowienia tego sądu o odrzuceniu apelacji wniesionych na podstawie art. 394² § 1 k.p.c.) (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2019 r., II UZ 44/19, nie publ., z 29 kwietnia 2021 r., I PSK 110/21, nie publ.). Regulacja art. 398¹ § 1 k.p.c. wyłącza bowiem dopuszczalność skargi kasacyjnej od innych niż enumeratywnie w niej wymienionych prawomocnych postanowień sądu drugiej instancji, chociażby kończyły one postępowanie w sprawie. Wyrażony w art. 398¹ § 1 k.p.c. wymóg, aby orzeczenie kończyło postępowanie w sprawie odnosi się wyłącznie do tych wyroków i postanowień sądu drugiej instancji, które wydane zostały w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2022 r., III CZ 248/22, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2020 r., I NSZ 23/20, nie publ.). W konsekwencji stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w Lublinie prawidłowo odrzucił skargę kasacyjną powoda, która została wniesiona od postanowienia tego Sądu z 30 listopada 2021 r., gdyż nie jest dopuszczalna skarga kasacyjna od postanowienia sądu drugiej instancji wydanego na skutek rozpoznania zażalenia na postanowienie tego sądu w przedmiocie odrzucenia apelacji (art. 394² § 1 w zw. z art. 398¹ § 1 k.p.c.). Zażalenie było więc niezasadne, co uzasadniało jego oddalenie.

Kognicja Sądu Najwyższego w ramach rozpoznanego zażalenia ograniczała się jedynie do kontroli zasadności rozstrzygnięcia odrzucającego skargę kasacyjną. W ramach tego postępowania nie mogły być przedmiotem badania Sądu Najwyższego zarzuty podniesione w zażaleniu, w ramach których powód zarzucił nieważność postępowania toczącego się przed Sądem drugiej instancji przed wydaniem postanowienia zaskarżonego zażaleniem i nieprawidłowości w dokonywaniu doręczeń stronom (ich pełnomocnikom) w toku tego postępowania. Badanie tych zarzutów przez Sąd Najwyższy byłoby dopuszczalne tylko w razie skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczenia sądu drugiej instancji, od którego służyłoby prawo wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Natomiast postanowienie zaskarżone zażaleniem nie zostało wydane w warunkach nieważności postępowania.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., oddalono zażalenie, a kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99, 391 § 1, 397 § 3 i 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2018 r., poz. 265).